

A kortárs lokális közösségek identitás- és helykeresése

(Bevezeti Szuhay Péter)

A helyi társadalmak ünnepei nem függetleníthetők a társadalom egészében zajló folyamatoktól, a politikai osztály újonnan konstruált nemzeti ünnepeitől, a közgazgatás magasabb szintjeinek szervezésétől vagy éppen a szélesebb földrajzi környezetet behálózó divatjelenségektől. Figuli Judit fiatal, Budapesten élő fényképész, egyszerre riport-, tárgy-, portré-, és reklámfotós, több képes magazin munkatársa, de legfőbb jellemzője mégis csak az, hogy szenvedélyesen járja az országot, s megörökíti a szeme előtt játszódó „valóságot”. Ebből a valóságból készült ez a tematikus metszet, mely a kortárs társadalom identitás- és helykeresését mutatja be különféle ünnepeken keresztül.

Figuli Judit az elmúlt években, vagyis már e században és évezredben Magyarország sok-sok pontján járt, úgy is mondhatnánk, hogy sok-sok pontját bejárta, és hol rácsodálkozva, a váratlan fordulatok izgalmát élvezve, hol pedig egyszerűen csak már a történelem menetének ismeretéből következően is nyugalommal és bölcsességgel fényképezte a hétfői és ünnepi valóságot. Olyan jelenkori rítusokat örökített meg, amelyek – ha egyes elemeikben emlékeztetnek is korábbi évtizedek, „történelmi korok” ünnepeinek megoldásaira, mégis korunk társadalmi és kulturális termékei. A helyi közösségek, községek és városok (nyilvánvalóan sokszor választott vezetőik vagy kultúrmisszionáriusaik leleményének is köszönhetően) megkeresik és megtalálják azt az ünnepet, azt az alkalmat, mely leginkább saját hagyománynak fogható fel és adható el, olyan terméknek, amely máshol nincs, vagy máshol nem tudják hitelesen képviselni. Ezen alkalmak legalább két funkciót elégítenek ki. Egyfelől adott település ezen keresztül határozza meg „önmagát”, ez adja identitásainak egyik fontos fejezetét, ami azt is jelenti, hogy ez adja a megkülönböztetést is másoktól. Ebben az értelemben összefog és alkalmi összetartást teremt, miközben mástól és másoktól időszakosan elválaszt. Másfelől az ünnep gyakorlása alkalmat teremthet arra, hogy mások felfigyeljenek a településre, s vonzóvá válják számukra, olyan helyként éljék meg, amely más településekkel nem téveszthető össze, vagyis kicsit egzotikus, kicsit archaikus helyként. Olyan helyként, ahol a fogyasztói társadalom és a globalizáció kíméletlen szabályai nem érvényesülnek.

Természetesen kiáltó a helyzet paradoxon volta. A tömegkultúra és a globalizáció ugyanis megteremti saját bírálatát. Találjunk ki saját ünnepet a világ egyforma zakatolásában (így lesznek aztán a különbözőek egyformák), de ezen áldozunk a fogyasztásnak.

A helyi társadalmak ünnepei ugyanakkor nem függetleníthetők a társadalom egészében zajló folyamatoktól, a politikai osztály újonnan konstruált nemzeti ünnepeitől, a

közigazgatás magasabb szintjeinek szervezésétől vagy éppen a szélesebb földrajzi környezetet behálózó divatjelenségektől. Jelentéssel bíró szimbólumok, értelmezhető metaforák, automatizmusként működő funkciók keverednek presztízis- és divatelemekkel. Történelem, sors, nép, nemzet, lokális hagyomány, szülőföld értelmeződik öltözetben (történelmi és népi jelmezben), ételekben, énekekben és táncokban, de ott van mellette, ott vegyül vele a majorette-vágy, a gyorsbüfé, a fellépőruha alatti pulóver és farmernadrág hétköznapi (nem éppen prózai) valósága.

Mindezek azonban ne szegjék senki kedvét, ettől lesz hiteles mind az ünnep, mind Figuli Judit objektíve. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a március 15-i ünneplés (I.), a holnap ünneppé váló cseresznyevirágzás (II.), a mimóza- (III.) és a tökfesztivál (XVI.), a madarak és fák napja (IV.), a nagyszakácsi nemzetközi szakácsverseny (IX.), a tállyai (XIV.) és budapesti szüreti felvonulás (XV.), az augusztus 20-i szoboravatás (XII.), a millenniumi megemlékezés (VIII.), a falu- és a megyenap (XI.), a főző-, a fogathajtó verseny (V–VI.), a népviseleti divatbemutató (VII. és X.) vagy akár a szombathelyi skanzen Márton-napi vásárának (XIII.) képei egy nagyobb anyag közösen kiválasztott hírmondói. Egyszerre jelentik konkrétan önmagukat, a maguk egyediségét, s képviselnek szélesebb érvényű törekvéseket, vagyis általánosítható folyamatokat, korunk új ünnep-teremtési vágyát.

JUDIT FIGULI

SEARCHING FOR IDENTITY AND ROLE IN CONTEMPORARY LOCAL COMMUNITY (INTRODUCED BY PÉTER SZUHAY)

The festivities of local groups and communities build an integral part of the larger society. Judit Figuli, a young photographer, living in Budapest and highly accomplished in several fields of photography, passionately visits the country since many years in order to capture the “real life” there. A thematic selection of this reality is presented here through Figuli’s perspective that shows the contemporary society’s search for identity and place, mirrored in an array of different festivals.